

Teknisk gennemgang om skifergas

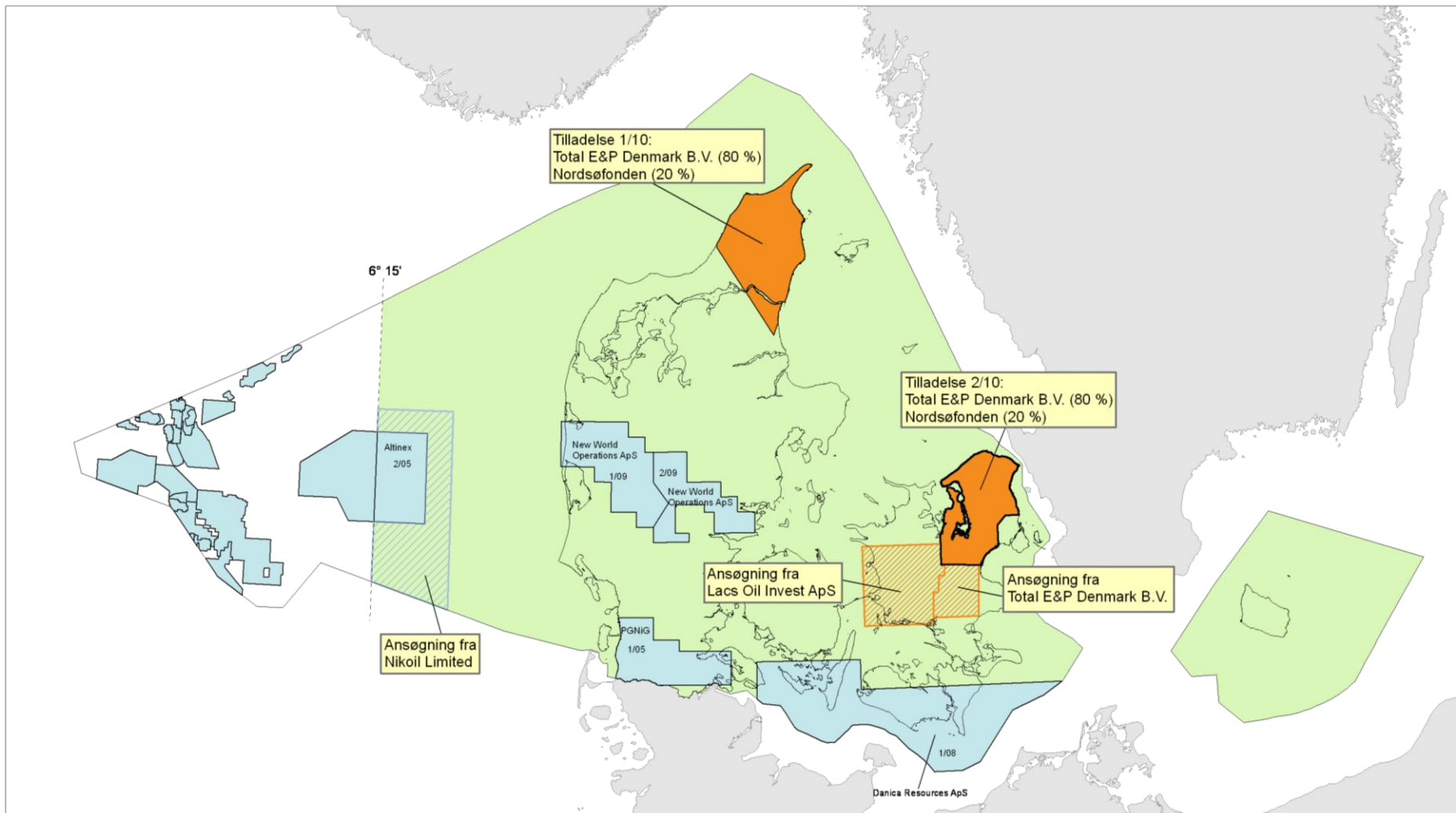
ved

Vicedirektør Birgitta Jacobsen, Energistyrelsen

Geolog Katja Scharmann, Energistyrelsen

Civilingeniør Søren Frederiksen, Energistyrelsen

29. marts 2012

Åben Dør området

Tilladelser hhv. ansøgninger vedr. skifergasefterforskning

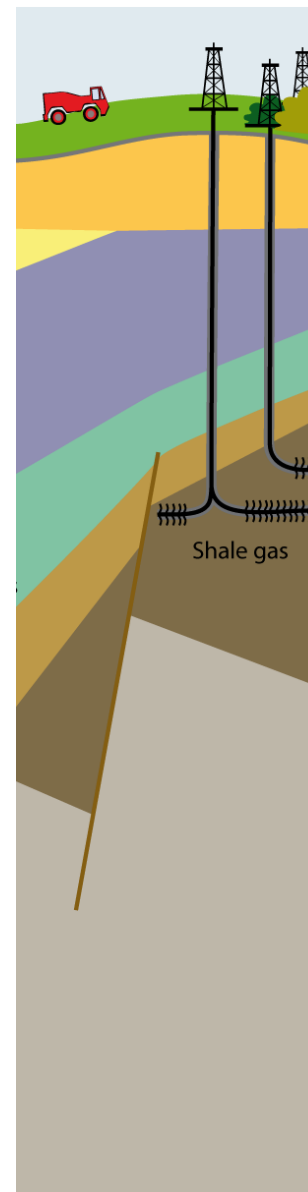
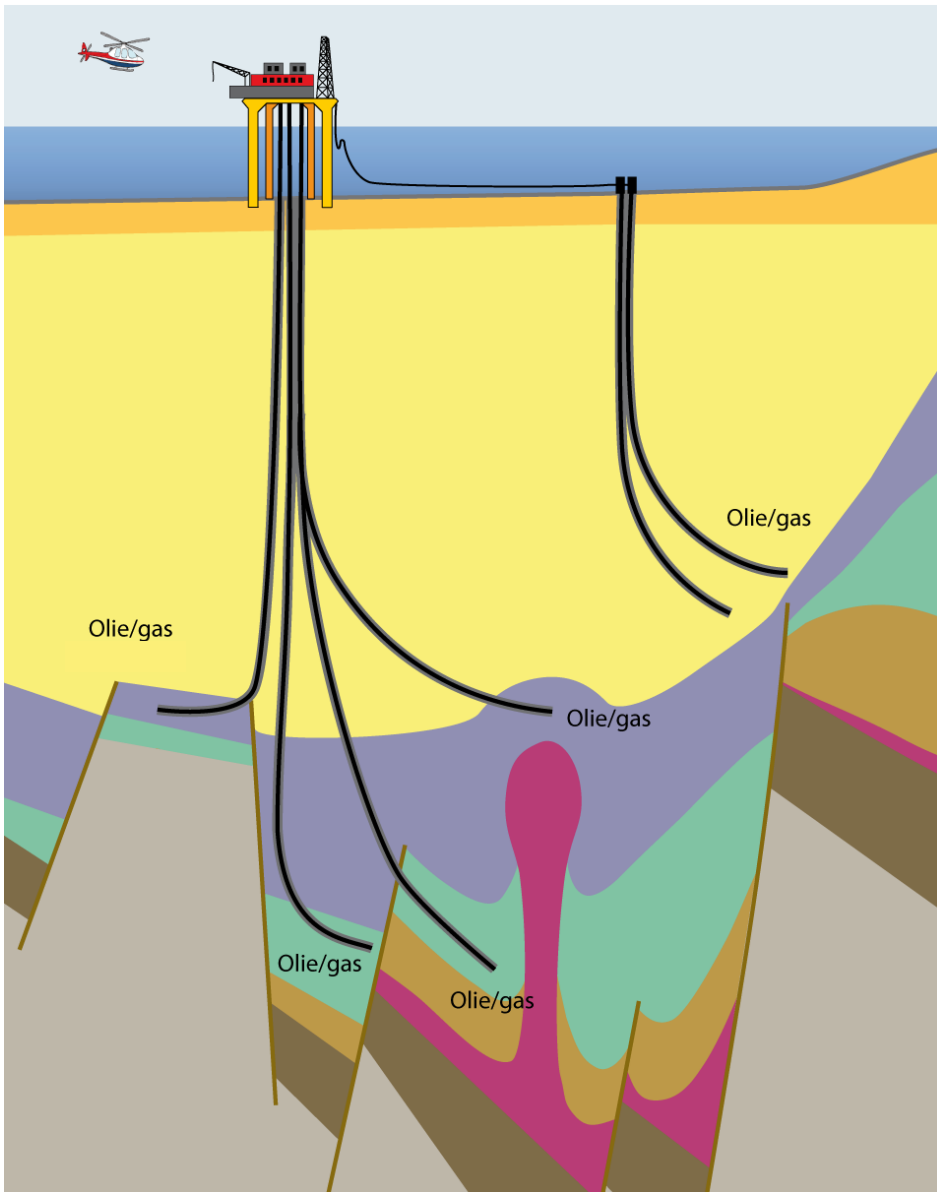
Tilladelser hhv. ansøgninger vedr. olie/gas i øvrigt

Undergrundsloven

- § 5. Klima-, energi- og bygningsministeren kan for et nærmere bestemt område på nærmere fastsatte vilkår meddele tilladelse med eneret til efterforskning og indvinding af et eller flere råstoffer.
- § 6. Tilladelser efter § 5 meddeles, efter at sagen har været forelagt et af Folketinget nedsat udvalg (Klima-, Energi- og Bygningsudvalget).

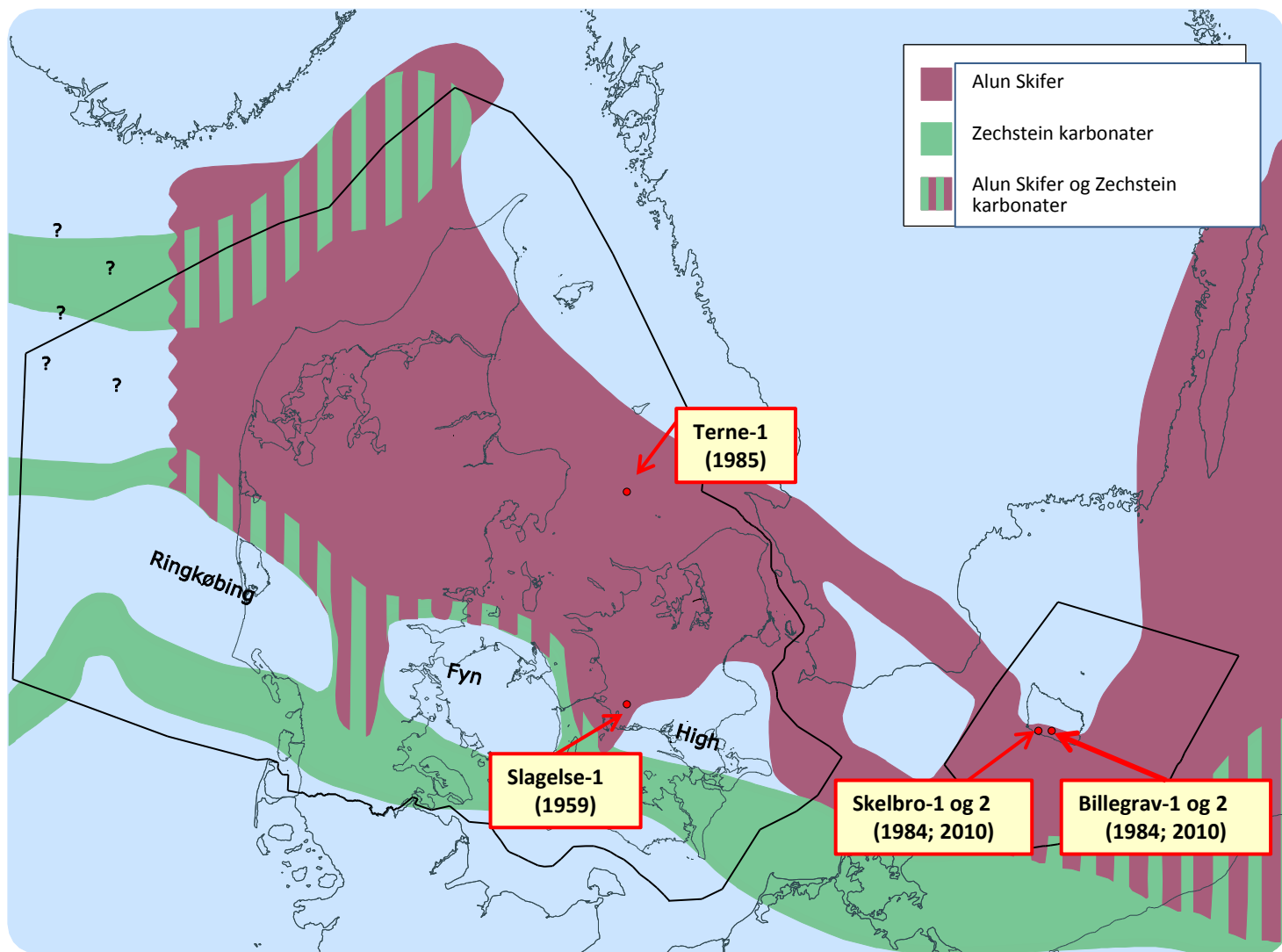
Skifergas

Geologien

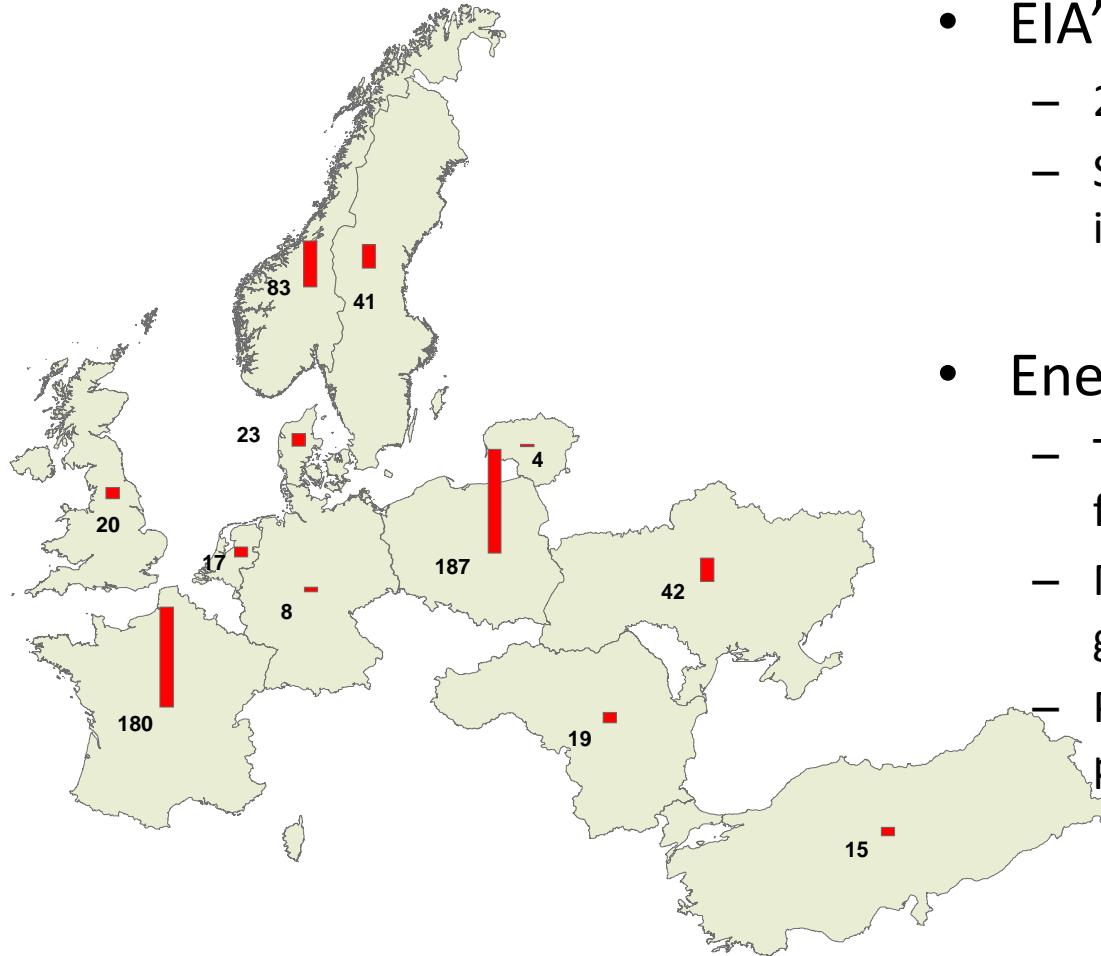

- Al naturgas bliver dannet i skiferlag i undergrunden af organisk materiale
- Skiferformationer er karakteriseret ved en meget lav gennemstrømningsevne
- Stor variation i dybden til skiferlag fra område til område.
- Alunskiferen kan ses i brud i Norge, Sverige og på Bornholm , mens den andre steder i Danmark findes i 2-8 km's dybde
- Alun skiferen har et højt indhold af organisk materiale og er aflejret i Midt/Sen Kambrium til Tidlig Ordovicium (ca. 530-495 mio. år siden)

Skifergas – potentiale?

Teknologiske ressourcer gas i Tcf

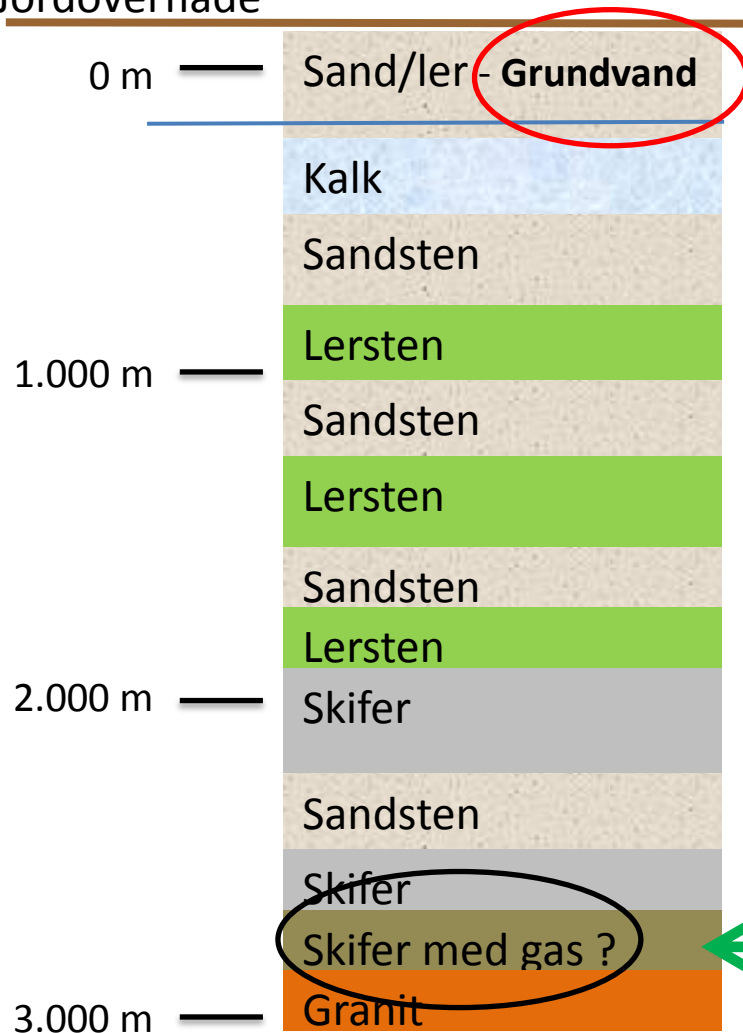
- EIA's vurdering
  - 23 Tcf ~ 617 milliarder Nm³ gas
  - Svarer til 2-3 x gasproduktion i DK 1972-2011

- Energistyrelsen:
  - Tidlig i efterforskningsfasen
  - Meget sparsomt datagrundlag
  - Potentialet indgår ikke i prognoserne

Skifergas

Boreteknikken

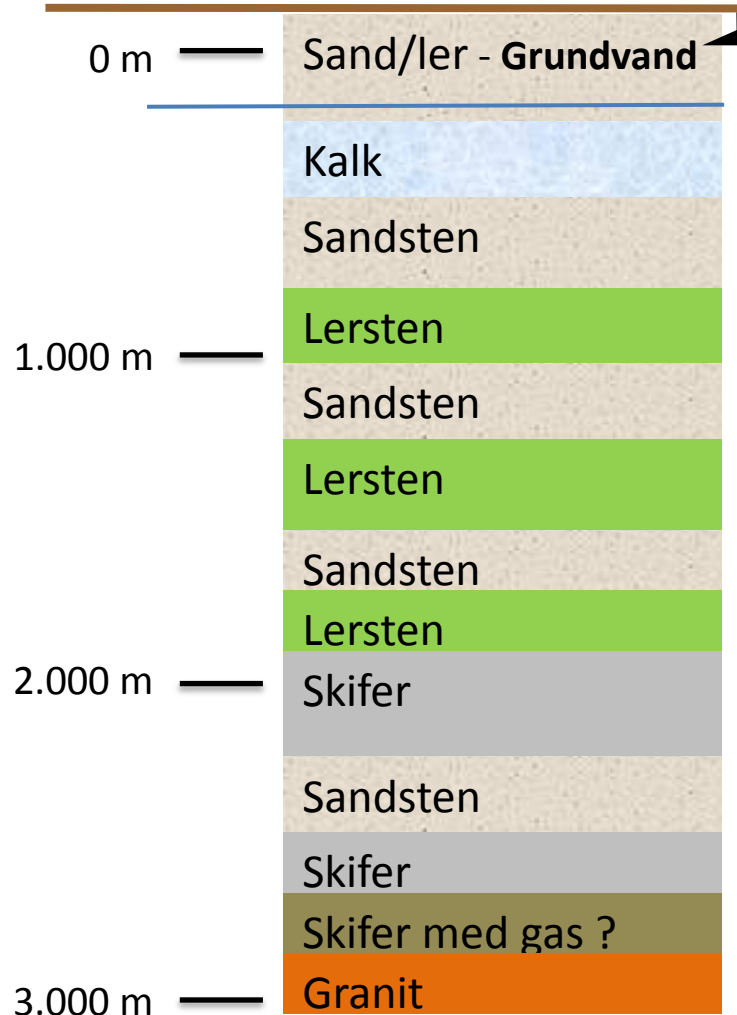
Jordoverflade

Principskitse af de geologiske forhold

Hvordan får man forbindelse fra overfladen til 3 km dybde ?

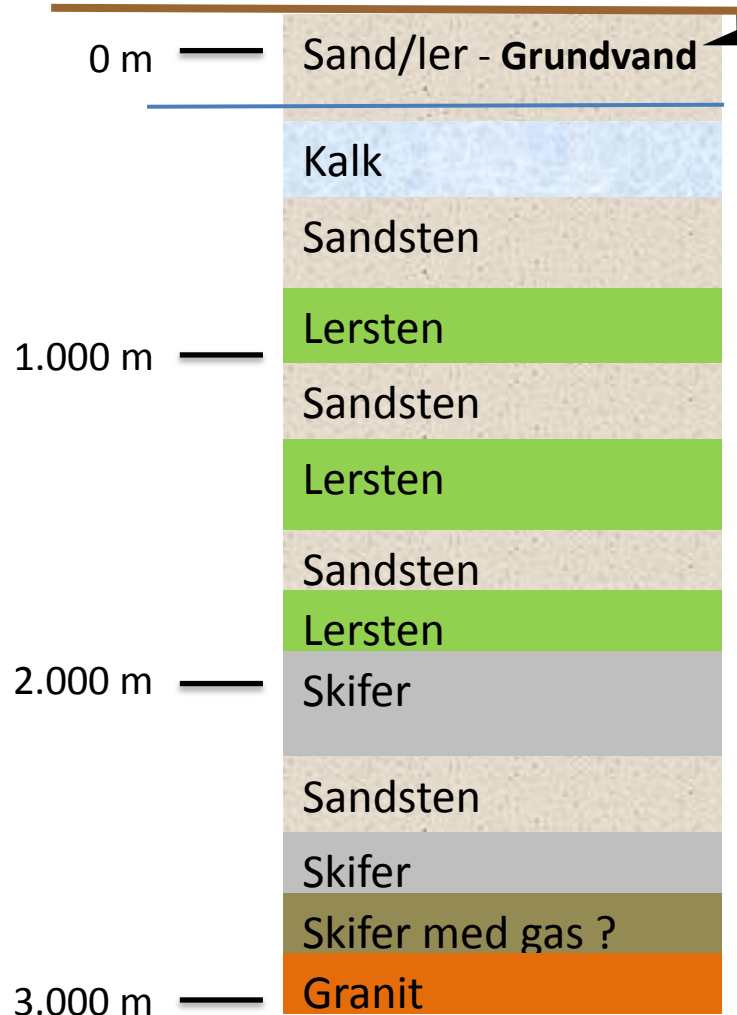
Jordoverflade

Foringsrør (diameter 76 cm (30"))
Sættes til få meters dybde

Foringsrør af stål

Jordoverflade

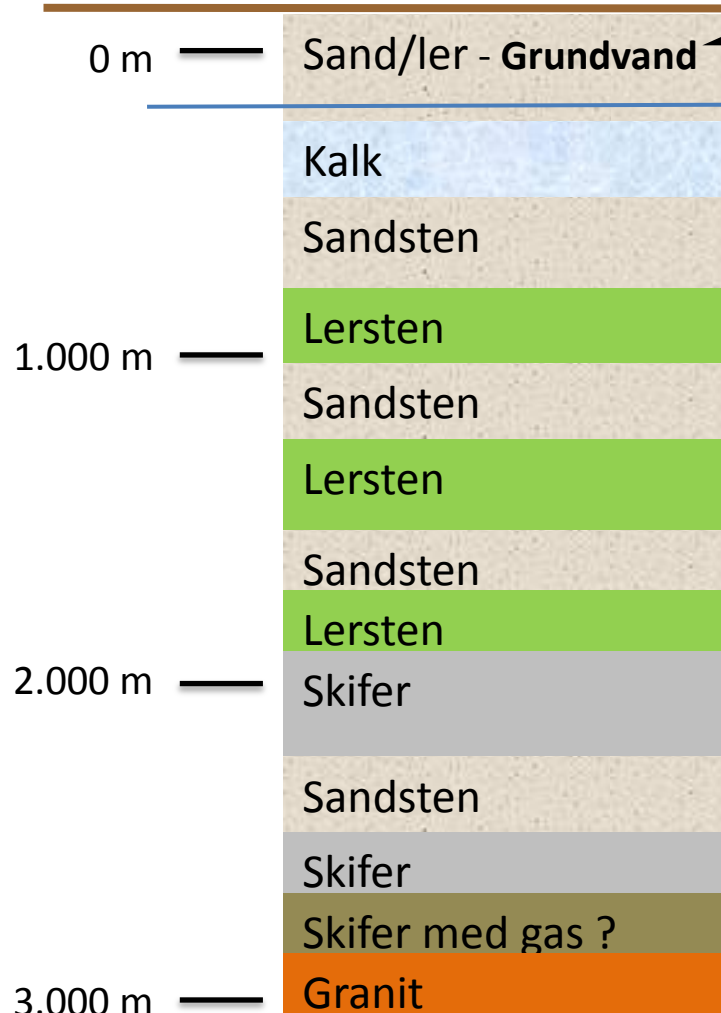

Hul til 250-300 meters dybde
 Diameter 58 cm (23")
 Under drikkevandslag

Borekrone

Jordoverflade

Foringsrør til 250-300 meter
Diameter 47 cm (18 5/8")

Borerig

Jordoverflade

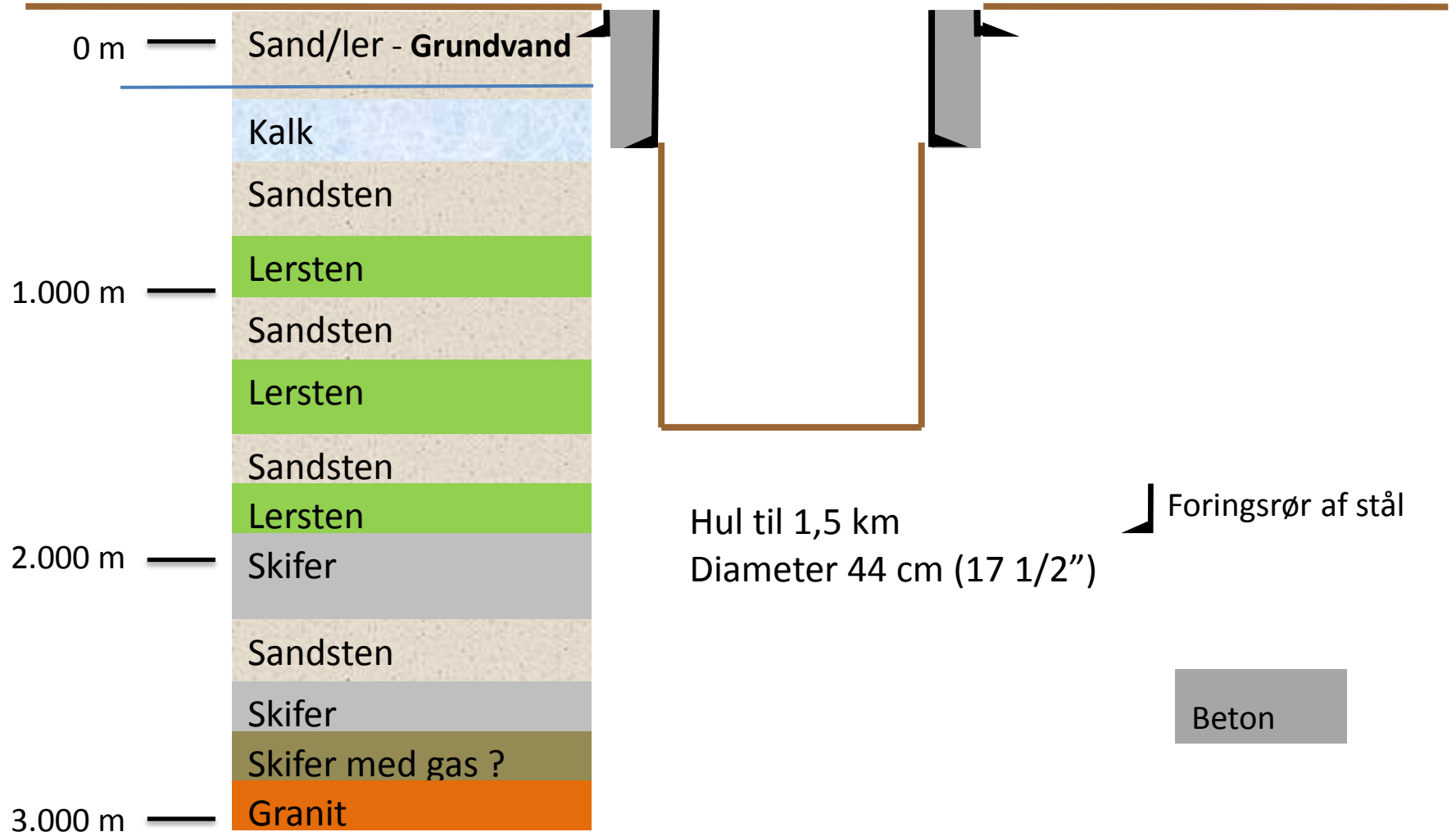

Beton pumpes op på ydersiden

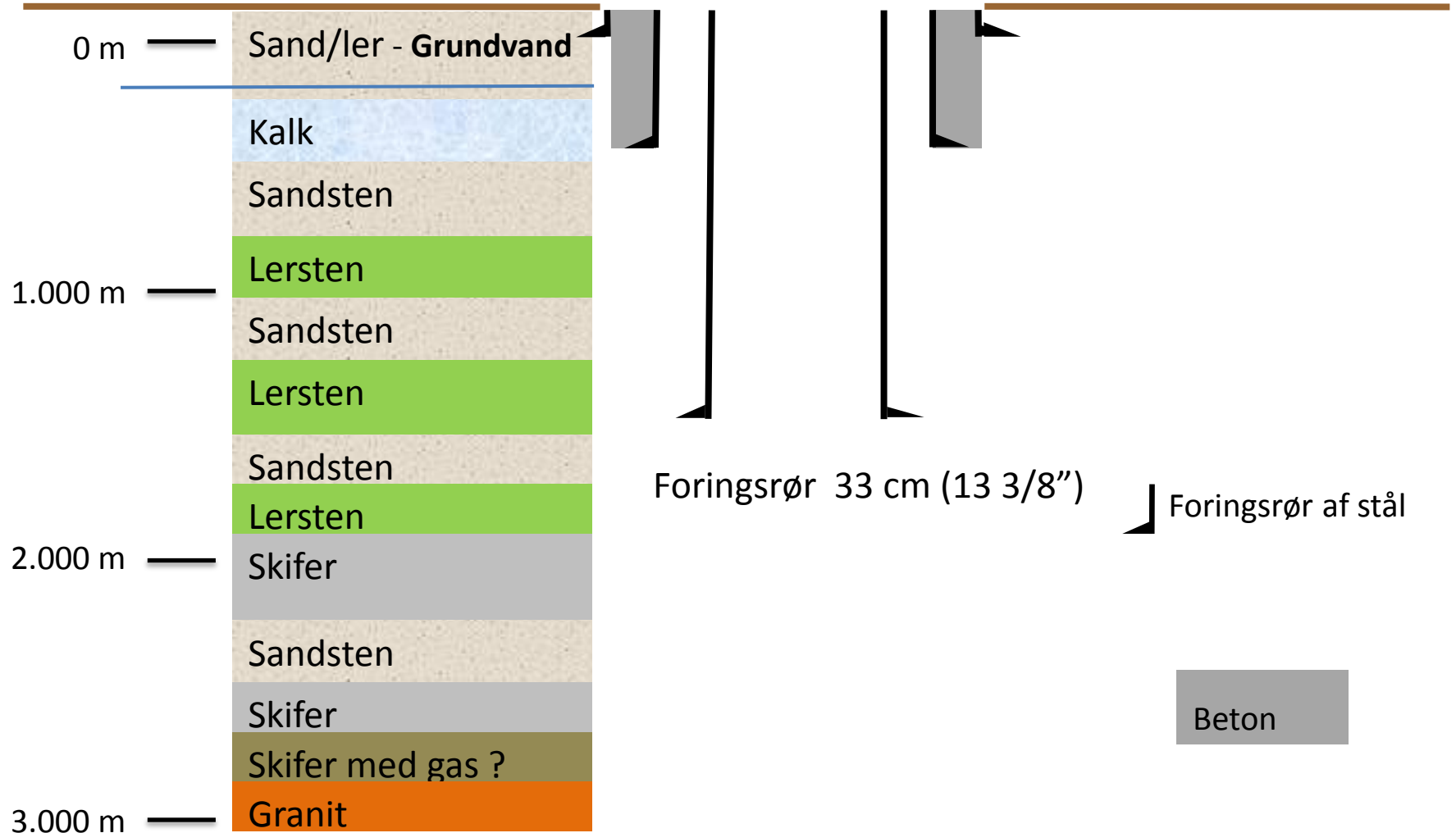
Foringsrør af stål

Beton

Jordoverflade

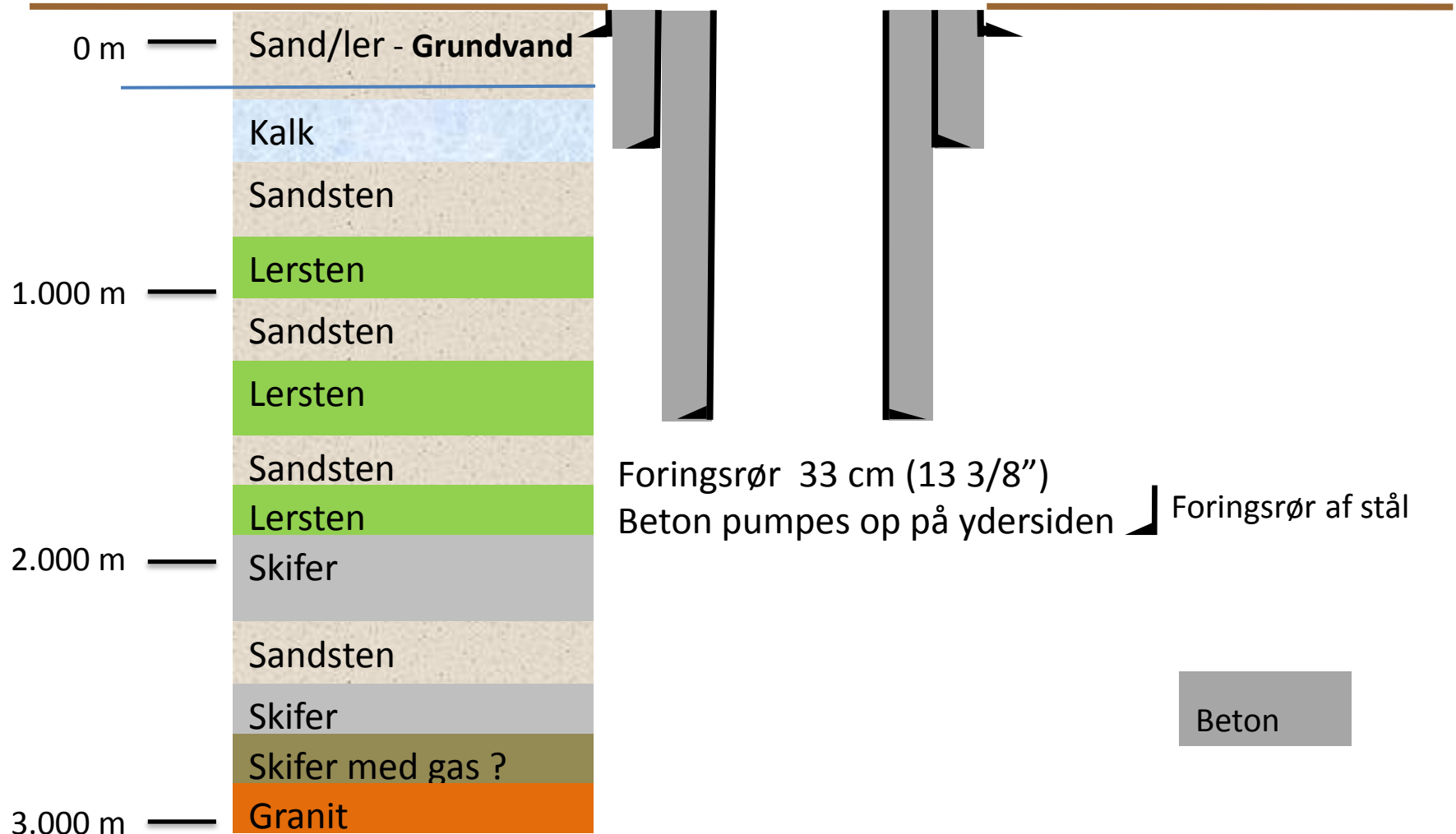

Jordoverflade

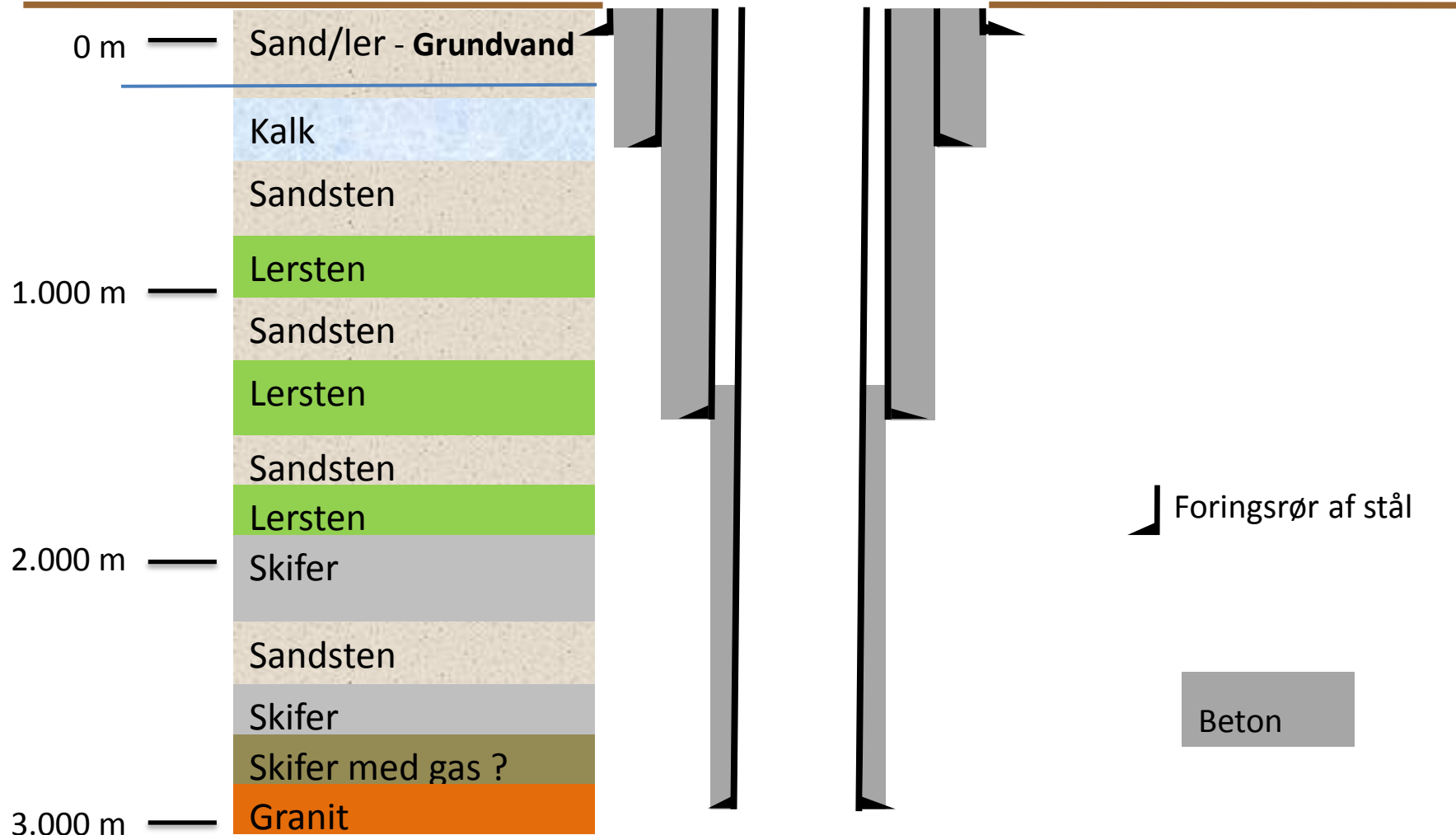

Jordoverflade

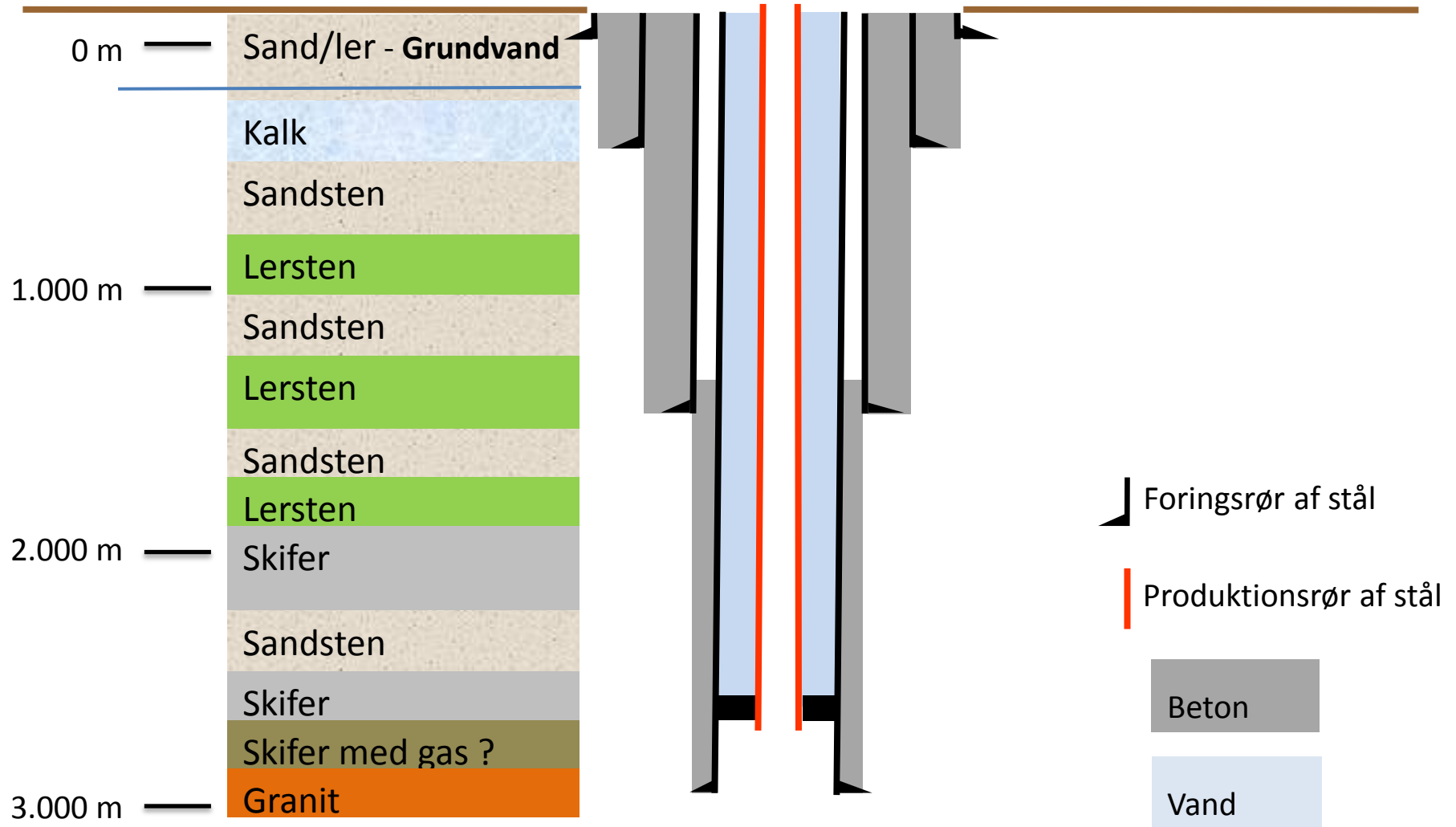
Jordoverflade

Foringsrør 24 cm (9 5/8")

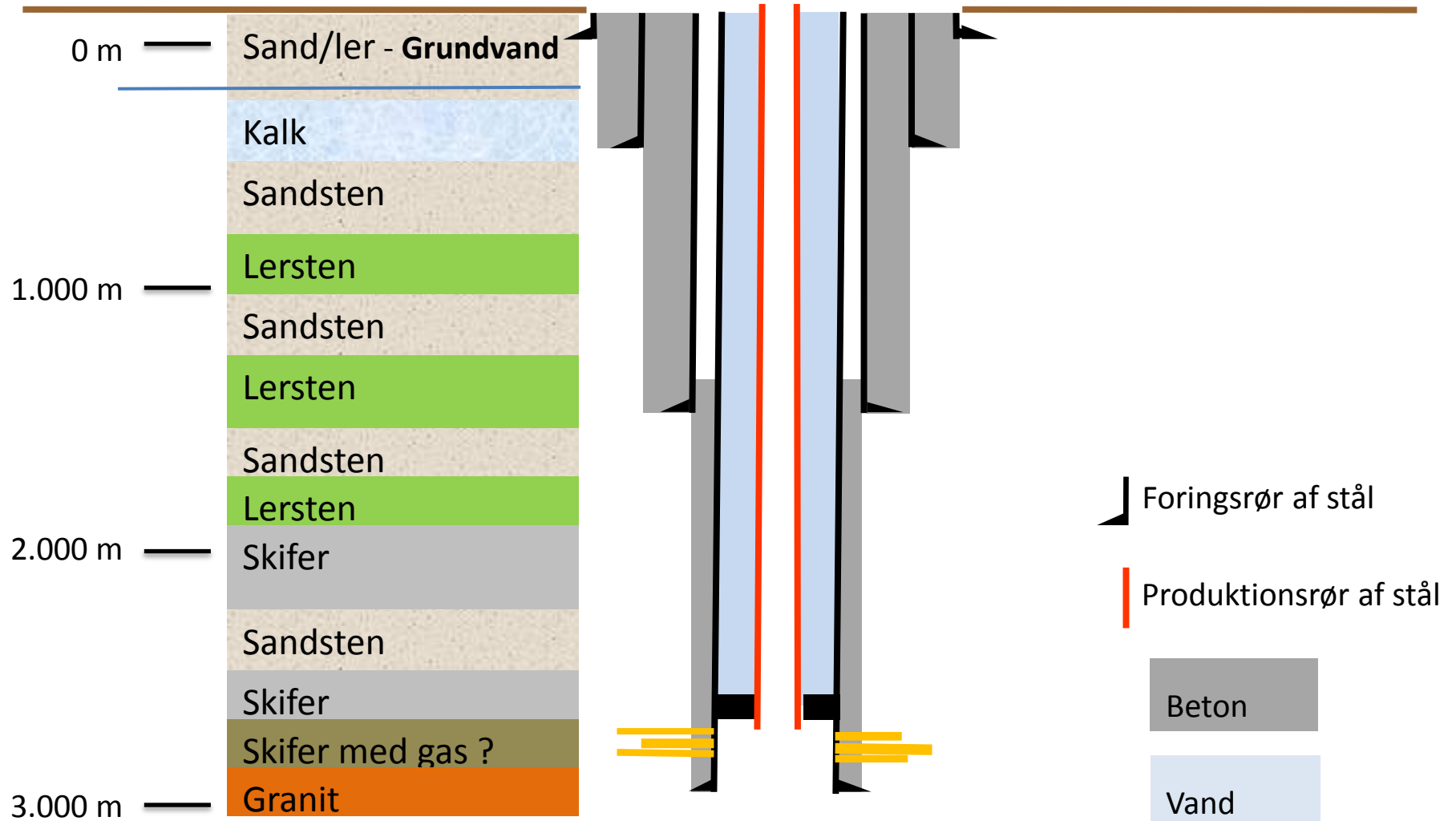
Beton pumpes på ydersiden

Jordoverflade

Produktionsrør 12 cm (4 ½")

Jordoverflade

Vand med sand
pumpes ind i frakturer

X-mas tree - juletræ

Ventilsystem på
toppen af boringen
når der produceres

BOP Blow Out Preventer

Flere ventiler som kan lukke
for boringen i nødsituationer
under borearbejdet

Borerig

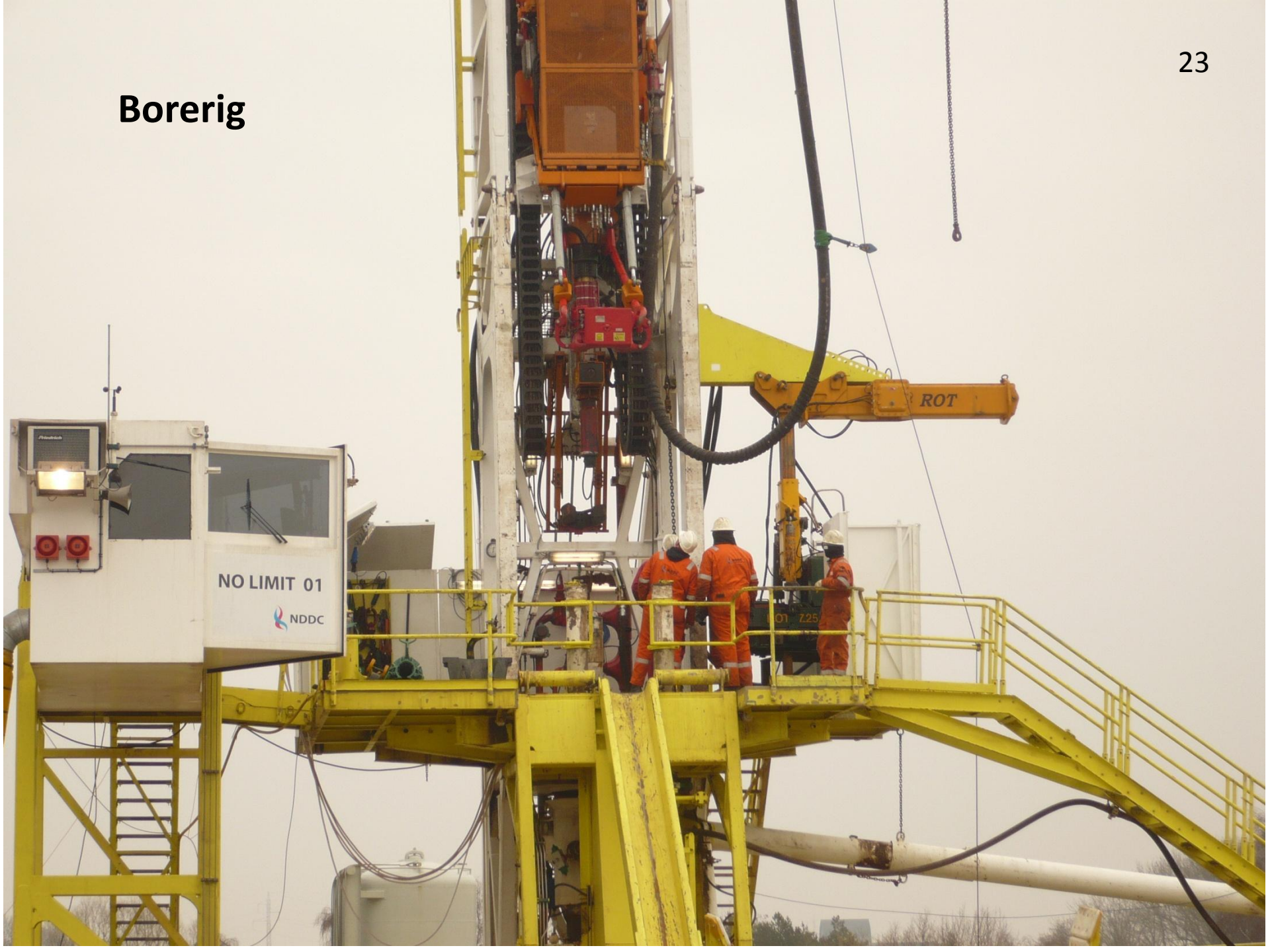

Foto: Søren Berg Lorenzen, DFG